

Передмова до третього видання

У 2003 році за широго сприяння Наукового товариства ім. Шевченка в Америці та благодійної допомоги Фонду Наталії Даниленко побачила світ моя наукова монографія *«Гетьмани і монархи. Українська держава в міжнародних відносинах 1648–1714 рр.»*. На жаль, вона мала не досить великий наклад, а тому невдовзі виникла потреба у її перевиданні та більшому поширенні не лише у вузькому колі наукової інтелігенції, але й серед тих, хто всерйоз цікавиться історією нашої країни та її міжнародних відносин.

З огляду на ці обставини, друге видання книги, що з'явилося у 2005 р. завдяки добрій ініціативі видавництва «Арістей» та особисто його директора пана Юрія Винниченка, було значно доопрацьованим. У ньому, наприклад, можна ознайомитися з новими розділами, які висвітлюють діяльність Українського гетьманату в світлі взаємовідносин з іншими державами Центральної та Східної Європи. Доповнені й сторінки, що розкривають мотиваційний механізм почергового, а інколи — одночасного прийняття (з першого погляду, несподіваних та малозрозумілих) рішень, у результаті чого українські гетьмани другої половини XVII — початку XVIII століть були змушені визнавати над собою зверхність монархів сусідніх країн — царів, королів, султанів та ханів.

Однак час неухильно плине, вітчизняна історична наука стрімко розвивається: відбувається пошук і накопичення маловідомих до цього часу архівних джерел, продукуються оригінальні історіософські ідеї, висвітлюються різні макро- та мікроісторичні проблеми, з'являються чергові ґрунтовні дослідження нашої минувшини. Тому пропонуємо на суд громадськості нову версію книги з трохи зміненою назвою та доповненням за рахунок вивчення міжнародної ситуації під час Північної війни 1700–1721 рр., а також зовнішньої політики гетьманських урядів Івана Мазепи та Пилипа Орлика.

Сподіваємося, що після ознайомлення з третьою редакцією цього наукового видання зацікавлений читач зможе для себе віднайти певні відповіді не лише на окремі інтригуючі питання міжнародного утвердження Української козацької держави у добу Раннього Модерну, але й проникнеться ще більшим усвідомленням надскладних проблем входження нової України до світового співтовариства. Адже, як відомо, історія має цікаву й досить несподівану властивість повторюватися...

Жовтень, 2009 р.